

Емигранти /есе/

Публикувано от mOn на 11.03.2010

Емигранти

(есе)

С началото на летните ваканция започват да се появяват емигрантите. Абе ясно е, че в Мароко или Тайланд е по-евтино и по-приятно, но какво да се прави, родина, пък и нали трябва някак да се изкупва вината, с която те товарят напуснатите родители. Преди години една имигрантка във Виена 89та ми беше казала : “Падането на стената е за нас същинско бедствие. Сега вече нямаме оправдание задето не си ходим.”

Връщането не е трудно само заради мърсотията или произволните цени. Проблемът е да се преодолее тази неуловима смесица от радост и завист, с която биват посрещнати заминалите. Появата им актуализира за останалите в гнездото екзистенциалната паника, която не придружава през тези десет години : да замина или да не замина ? Не сбърках ли, че останах ? Дали не остава някакъв най-поледен влак и за мен ?

Това събудено колебание придава на срещите между бивши приятели една идея двусмисленост. Безкористното любопитство към далечната непозната действителност се примесва с един добре или зле прикрит интерес към заплащане, условия, работни визи. Само едно може да свали тревожността и то е питания да се убеди, че там не е нито лесно, нито толкова хубаво, че изборът на оставането е бил добър, че има някаква уютна фаталност, която те обрича да се примириш с това, което имаш. Тогава защо емигрантите така упорито разкрояват успехите си в новия си живо ?

Много просто, те също имат психологически проблем за разрешаване : самохвалението пред сънародниците за тях е начин да се уверят, че са направили правилния избор и да преодолеят емоционалното разлюлаване, което неминуемо съпътства връщането. Защото ако те там печелят повече пари, имат по-хубави неща и живеят в една по-рационална среда, то тук пък си има един такъв очарователен непукизъм, който прави така, че да минаваш прекрасно и с по-малко пари, неща и рационалност. Ако тук тече купонът, защо аз се блъскам да работя като луд и да спазвам всички тия социални условности ? - пита се емигрантът.

Такава една абсурдна ситуация : всеки има нуждата от завистта на другия, за да приеме живота си. Откъде идва това непрестанно оглеждане в чуждия поглед, това съизмерване с онова, което не ти принадлежи ? Вероятно причината за него е в така неустановеното битие на балканския човек, подложен на непрестанни смени. Всичко е възможно, всеки може да стане всякакъв, по всякакво време и огромния трепет около политиката очевидно е свързан с това : политическата кариера е онзи асансьор, който прави всички социални скокове осъществими. За разлика от американската мечтар тук възможното се мисли не като индивидуален избор, за който

